

Økonomisk potentiale ved at afhjælpe eller forebygge bekymrende skolefravær

Analyse af budgetøkonomisk
potentiale i SØM

april 2024

Viden til gavn

Økonomisk potentiale ved at afhjælpe eller
forebygge
bekymrende skolefravær

Publikationen er udgivet af
Social- og Boligstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf: 72 42 37 00
E-mail: info@sbst.dk
www.sbst.dk

Udgivet april 2024

Download eller se rapporten på
www.sbst.dk.

Der kan frit citeres fra rapporten med angivelse
af kilde.

Indhold

Indhold	1
Baggrund	2
Om analysen	2
Hovedkonklusioner	2
Økonomisk potentiale i Den Socialøkonomiske Investeringsmodel, SØM	3
Budgetøkonomisk potentiale	4
Når det bekymrende skolefravær afhjælpes	4
Når det bekymrende skolefravær forebygges	8

Baggrund

Om analysen

Social- og Boligstyrelsen har lavet en analyse af det budgetøkonomiske potentiale, når børn og unge med bekymrende skolefravær via succesfulde fraværsindsatser ikke længere har bekymrende skolefravær. Derudover indeholder analysen også det budgetøkonomiske potentiale ved at forebygge bekymrende skolefravær – dvs. konsekvenserne for de offentlige budgetter ved at barnet/den unge aldrig får bekymrende skolefravær. Bekymrende skolefravær er i denne analyse defineret som et fravær på mere end 10 pct. pr. skoleår.

Analysen er baseret på registerdata for børn og unge, der har haft et bekymrende skolefravær. Vi har fulgt deres forbrug af ydelser og aktiviteter i de offentlige budgetter historisk. Derudover har vi kontrolleret for en lang række karakteristika, så børnene er sammenlignelige. Analysen er dermed en gennemsnitsbetragtning for målgruppen – men baseret på realiserede data om virkelige personer.

Når vi laver en beregning i SØM, følger vi børnene/de unge og deres realiserede forbrug af offentlige ydelser – og derigennem tager vi også højde for, at ikke alle børn opnår de langsigtede mål i den faglige forandringsteori. I denne budgetøkonomiske analyse medtager vi kun de såkaldte "kvalificerede konsekvenser", som er de ydelser og aktiviteter i de offentlige budgetter, som vi ud fra en socialfaglig vurdering forventer kan blive påvirket af en fraværsindsats på sigt. Det er en forandringsteori, der har bidraget til den socialfaglige vurdering, sammen med eksperter og litteratur på området. De kvalificerede konsekvenser og den tilhørende forandringsteori for målgruppen beskrives nærmere i udgivelsen, som du kan tilgå på sbst.dk:

[Klik her for at læse rapporten "Kvalificering af konsekvenser for børn og unge med bekymrende skolefravær"](#)

Kilden til analysen er Social- og Boligstyrelsens egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistisk, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, Styrelsen for IT og Læring og Sundhedsdatastyrelsen.

Hovedkonklusioner

De samme konklusioner går igen, hvad enten vi ser på, når bekymrende fravær afhjælpes eller forebygges:

- Der er store gevinster – også økonomisk – ved at investere i fraværsindsatser
- Investeringen kommer fra samme kasse, som høster gevinsten (kommunerne)
- De budgetøkonomiske gevinster drives især af besparelser på *sociale indsatser til børn og unge* og *indkomstoverførsler*
- Der er diversitet i målgruppen af børn og unge med bekymrende skolefravær. Men der er en betydelig gevinst for alle delmålgrupper til trods for, at de er forskellige

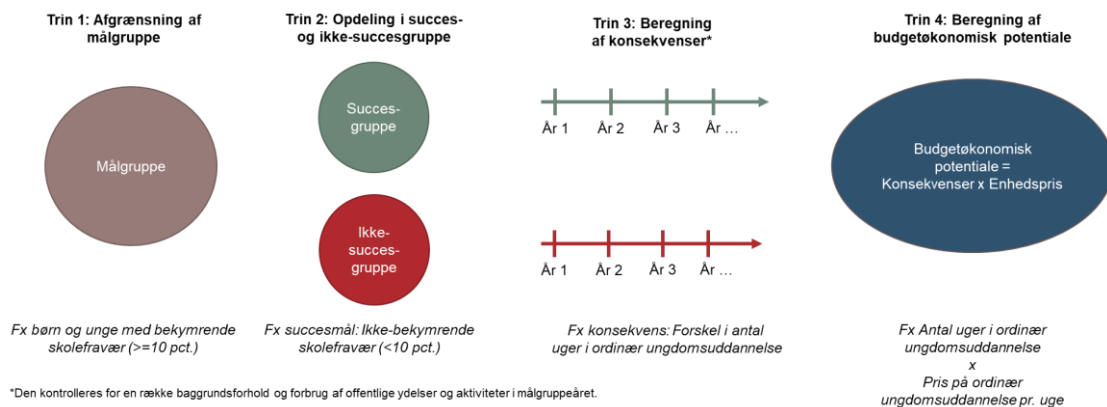
Økonomisk potentiale i Den Socialøkonomiske Investeringsmodel, SØM

Den budgetøkonomiske analyse er baseret på data for børn og unge i Danmark, der har haft et bekymrende skolefravær, og vi har fulgt deres forbrug i årene efter. Derudover har vi kontrolleret for en lang række karakteristika, så børnene er sammenlignelige.

Baggrundskarakteristika er køn, alder, specialundervisning, sociale foranstaltninger, kriminalitet, kontakter til somatisk og psykiatrisk sygehus, kontakt til læge, om mor hhv. far er enlig, diagnosticeret med opmærksomhedsforstyrrelse, mors hhv. fars uddannelsesniveau, arbejdsmarkedstilknytning og indkomst.

Figur 1 viser, hvordan det budgetøkonomiske potentiale i SØM beregnes.

Figur 1: Beregning af budgetøkonomisk potentiale i SØM

Beregningen kan beskrives i 4 trin.

Trin 1: Først afgrænses en målgruppe i de nationale registre, fx Børn og unge med bekymrende skolefravær.

Trin 2: Derefter opdeles målgruppen i en succes- og ikke-succesgruppe baseret på et succesmål, fx ikke-bekymrende skolefravær.

Trin 3: Forbruget af forskellige offentlige ydelser og aktiviteter for de to grupper følges de efterfølgende år, fx brugen af ordinær ungdomsuddannelse. Forskellen i forbruget af offentlige ydelser og aktiviteter imellem de to grupper udgør den afledte konsekvens af at være i succesgruppen vs. ikke-succesgruppen. I beregninger af konsekvenser kontrolleres for en række baggrundskarakteristika samt forbruget af den "konsekvens" (i dette eksempel forbruget af ordinær ungdomsuddannelse) i året, hvor målgruppen afgrænses.

Trin 4: Konsekvenserne ganges med enhedspriser, fx ganges konsekvensen forbundet med ordinær ungdomsuddannelse med det det koster at være i ordinær ungdomsuddannelse pr. uge.

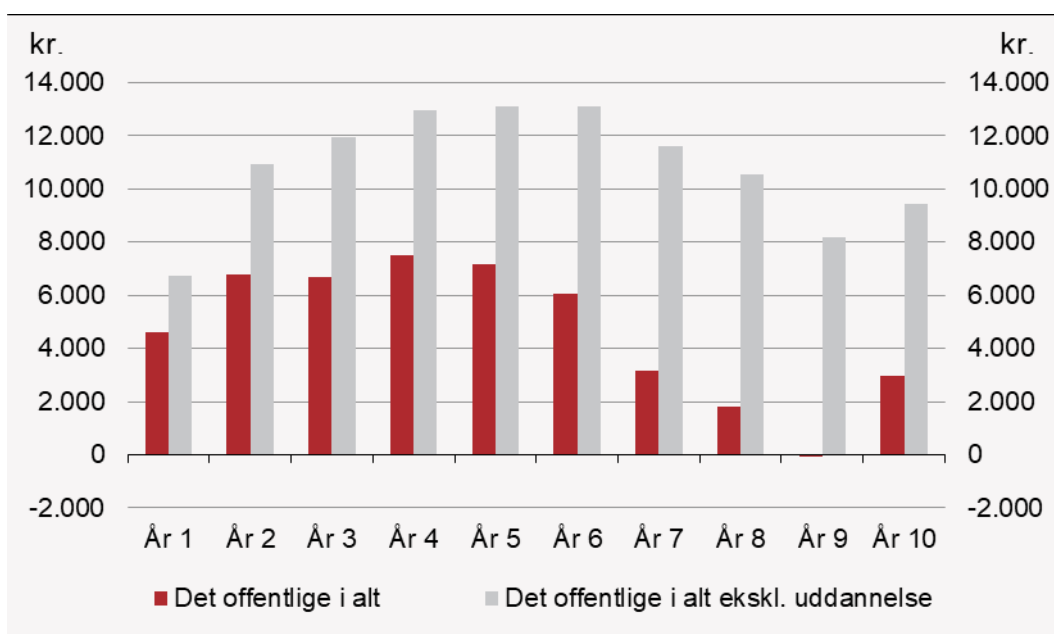
Summen af alle de budgetøkonomiske konsekvenser udgør det samlede budgetøkonomiske potentiale for det offentlige.

Budgetøkonomisk potentiale

Når det bekymrende skolefravær afhjælpes

Der er et stort potentiale – også økonomisk – ved at afhjælpe bekymrende skolefravær. Det budgetøkonomiske potentiale for det offentlige er ca. 41.600 kr. pr. barn/ung samlet set over 10 år. Potentialet indeholder øgede udgifter til uddannelse, fordi flere kommer i uddannelse. Det budgetøkonomiske potentiale ca. 93.400 kr. pr. barn/ung samlet set over 10 år uden de øgede uddannelsesudgifter, jf. figur 2.

Figur 2: Budgetøkonomisk potentiale pr. barn/unge med bekymrende skolefravær

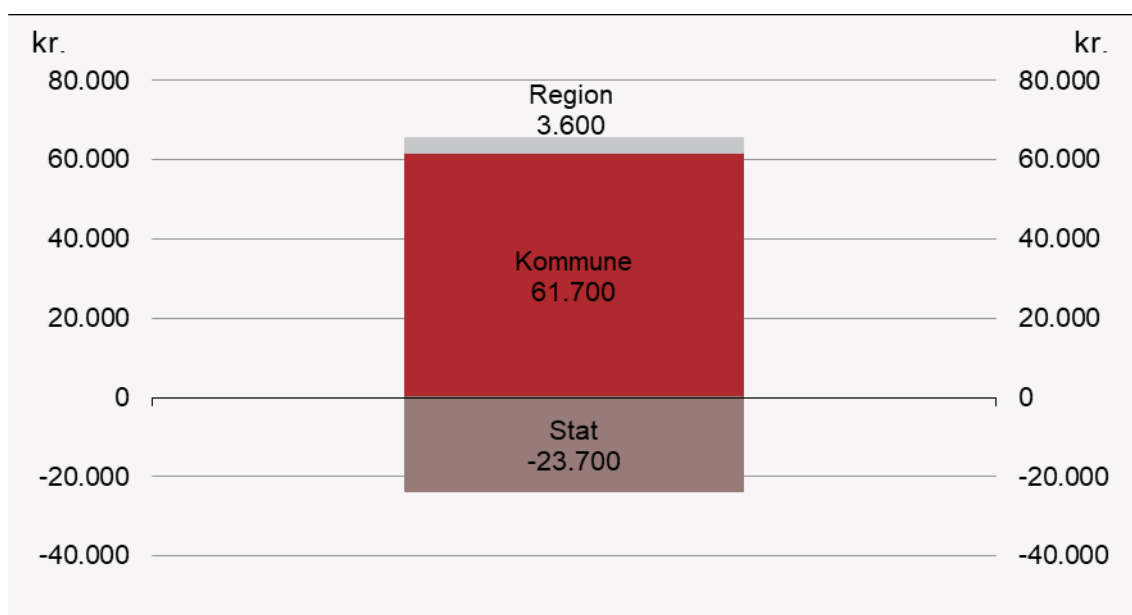

Anm.: Beregningerne er foretaget med udgangspunkt i Den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM). Afrundet til nærmeste hundrede. Opgørelsen er i 2023-prisniveau. Kun de kvalificerede konsekvenser indgår i beregningen.

Kilde: Social- og Boligstyrelsens egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistisk, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, Styrelsen for IT og Læring og Sundhedsdatastyrelsen.

Investeringen i fraværsindsatsen er kommunal – og det er også kommunerne, der høster hovedparten af de budgetøkonomiske gevinster. Kommunerne får mere end 90 pct. af den budgetøkonomiske gevinst samlet set over 10 år. Regionen høster også en gevinst, når skolefravær afhjælpes, men i mindre omfang. Staten får derimod større udgifter, når det bekymrende skolefravær afhjælpes – det svarer til en negativ gevinst. Det skyldes øgede udgifter til uddannelser, som følger af, at flere kommer i uddannelse, når de ikke længere har bekymrende skolefravær, jf. figur 3.

Figur 3: Budgetøkonomisk potentiale (over 10 år) pr. barn/unge med bekymrende skolefravær, fordelt på aktører

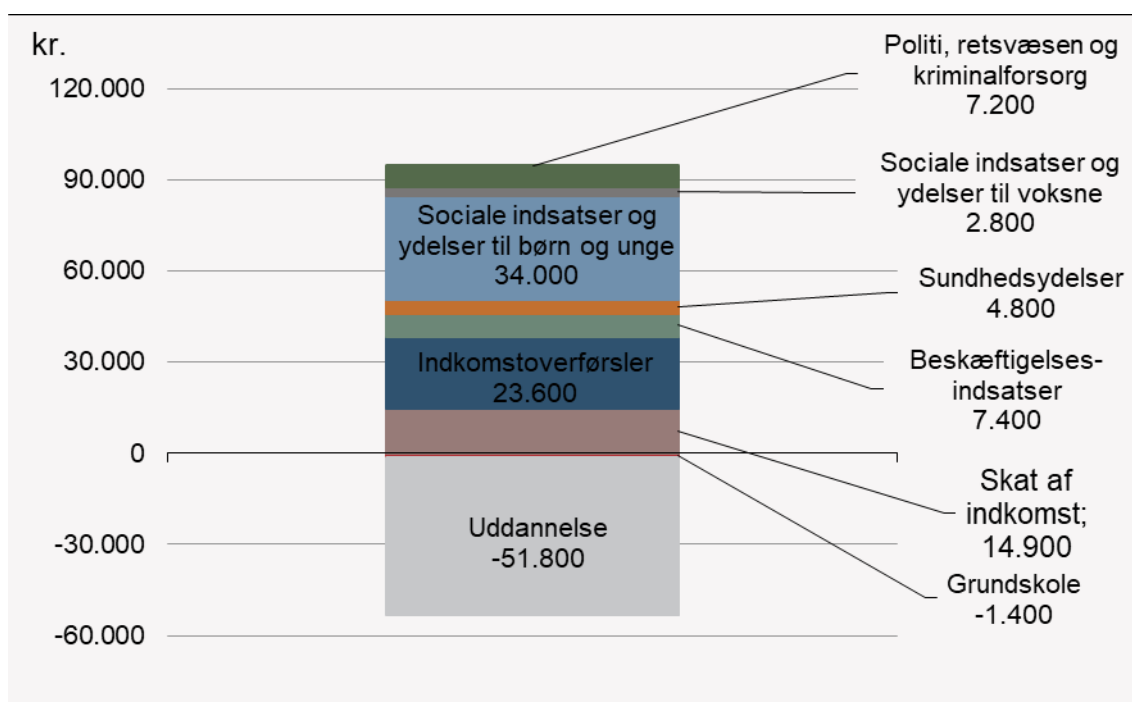

Anm.: Beregningerne er foretaget med udgangspunkt i Den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM). Det budgetøkonomiske potentiale er beregnet i NNV = Nettonutidsværdi over en 10-årig periode. Afrundet til nærmeste hundrede. Opgørelsen er i 2023-prisniveau. Kun de kvalificerede konsekvenser indgår i beregningen.

Kilde: Social- og Boligstyrelsens egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistisk, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, Styrelsen for IT og Læring og Sundhedsdatastyrelsen.

De budgetøkonomiske gevinster drives især af besparelser på sociale indsatser til børn og unge og indkomstoverførsler. Tilsammen udgør disse over 60 pct. af de budgetøkonomiske gevinster. Der er også budgetøkonomiske gevinster på en lang række andre områder, fx skat af indkomst, beskæftigelsesindsatser og politi, retsvæsen og kriminalforsorg. Omvendt er der negative gevinster (øgede udgifter) forbundet med uddannelse, da flere børn og unge kommer i uddannelse og er mere i uddannelse, når de ikke længere har bekymrende skolefravær, jf. figur 4.

Figur 4: Budgetøkonomisk potentiale (over 10 år) pr. barn/unge med bekymrende skolefravær, fordelt på hovedområder

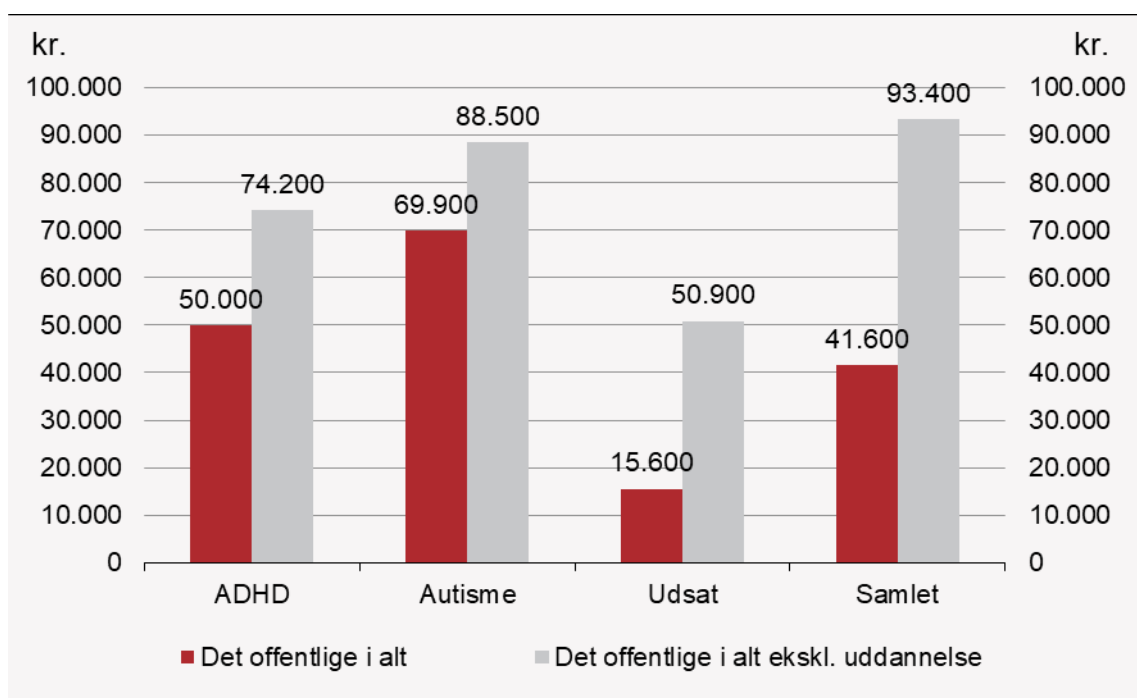

Anm.: Beregningerne er foretaget med udgangspunkt i Den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM). Det budgetøkonomiske potentiale er beregnet i NNV = Nettonutidsværdi over en 10-årig periode. Afrundet til nærmeste hundrede. Opgørelsen er i 2023-prisniveau. Kun de kvalificerede konsekvenser indgår i beregningen. Kun de kvalificerede konsekvenser indgår i beregningen. Konkret indhold i de enkelte kategorier kan ses i SØMs dokumentationsrapport, bilag C.

Kilde: Social- og Boligstyrelsens egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistisk, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, Styrelsen for IT og Læring og Sundhedsdatastyrelsen.

Børn og unge med bekymrende skolefravær er en divers gruppe – men der er gevinster for alle undermålgrupper. Alle delmålgrupper har et positivt resultat for det offentlige samlet set over en 10 årig periode, også når øgede udgifter til uddannelse medregnes. Det budgetøkonomiske potentiale, når bekymrende skolefravær afhjælpes, er større for børn og unge med ADHD og autisme sammenlignet med alle børn og unge med bekymrende skolefravær. Udsatte børn og unge kommer i større omfang i uddannelse efter grundskolen, når det bekymrende skolefravær afhjælpes, sammenlignet med børn og unge med ADHD og autisme, jf. figur 5.

Figur 5: Budgetøkonomisk potentiale (over 10 år) pr. barn/unge med bekymrende skolefravær, fordelt på undermålgrupper

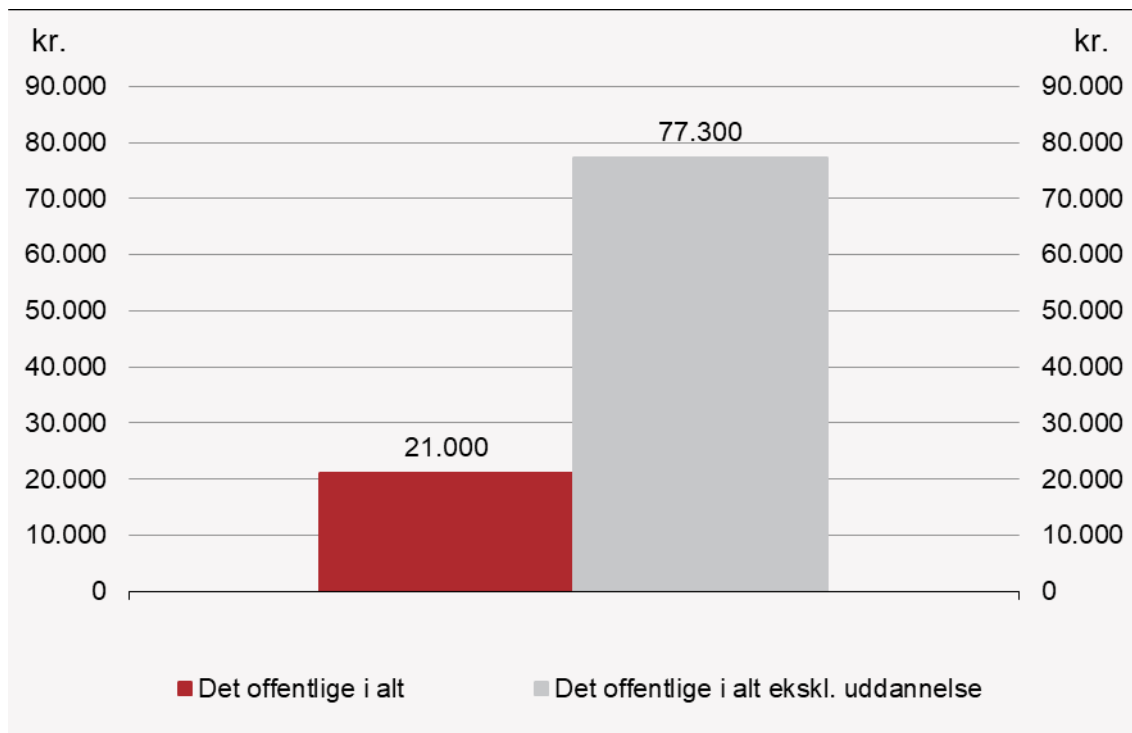
Anm.: Beregningerne er foretaget med udgangspunkt i Den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM). Det budgetøkonomiske potentiale er beregnet i NNV = Nettonutidsværdi over en 10-årig periode. Afrundet til nærmeste hundrede. Opgørelsen er i 2023-prisniveau. Kun de kvalificerede konsekvenser indgår i beregningen. Udsatte svarer til modtagere af forebyggende foranstaltninger eller anbragte.

Kilde: Social- og Boligstyrelsens egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistisk, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, Styrelsen for IT og Læring og Sundhedsdatastyrelsen.

Når det bekymrende skolefravær forebygges

Der er et potentiale – også økonomisk – ved at forebygge bekymrende skolefravær. Det samlede budgetøkonomiske potentiale for det offentlige, ved at forebygge bekymrende skolefravær, er ca. 21.000 kr. pr. barn/ung samlet set over 10 år. Det indeholder øgede udgifter til uddannelse, fordi flere kommer i uddannelse. Det budgetøkonomiske potentiale ca. 77.300 kr. pr. barn/ung over 10 år uden de øgede uddannelsesudgifter, jf. figur 6.

Figur 6: Budgetøkonomisk potentiale pr. barn/unge der ikke udvikler bekymrende skolefravær

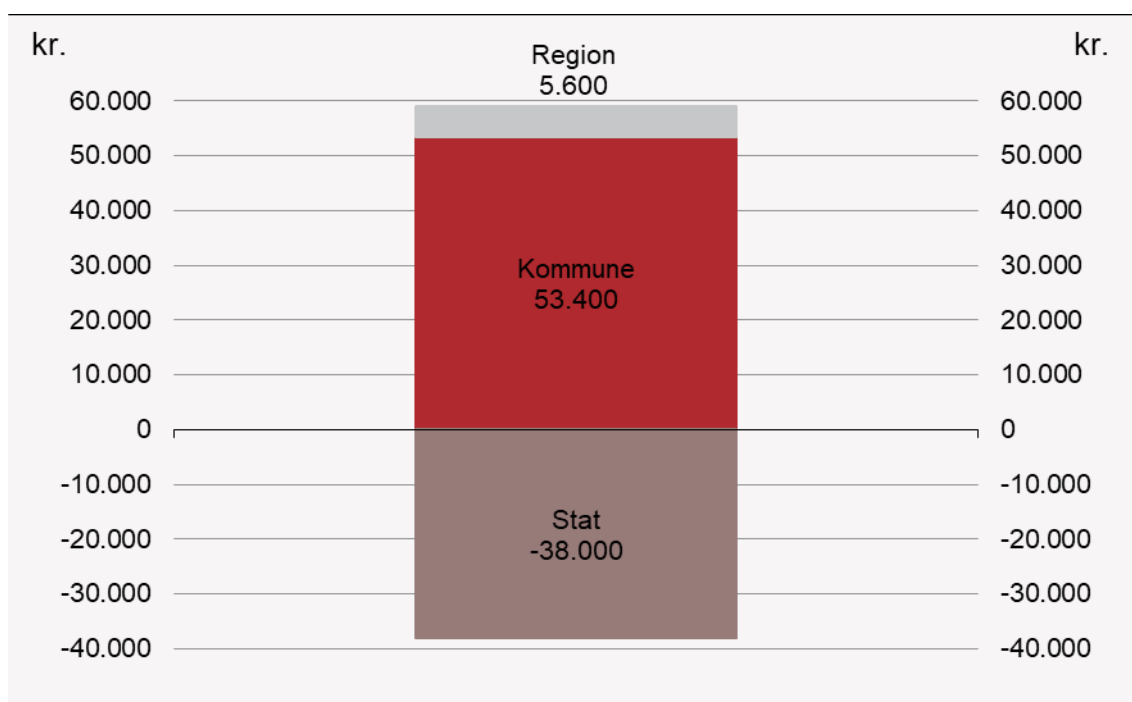

Anm.: Beregningerne er foretaget med udgangspunkt i Den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM). Det budgetøkonomiske potentiale er beregnet i NNV = Nettonutidsværdi over en 10-årig periode. Afrundet til nærmeste hundrede. Opgørelsen er i 2023-prisniveau. Kun de kvalificerede konsekvenser indgår i beregningen.

Kilde: Social- og Boligstyrelsens egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistisk, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, Styrelsen for IT og Læring og Sundhedsdatastyrelsen.

Investeringen i den forebyggende fraværsindsats er kommunal – og det er også kommunerne, der høster hovedparten af de budgetøkonomiske gevinster. Kommunerne får 90 pct. af den budgetøkonomiske gevinst samlet set over 10 år. Regionen høster også en gevinst, når skolefravær forebygges, men i mindre omfang. Staten får derimod større udgifter, når det bekymrende skolefravær forebygges – det svarer til en negativ gevinst. Det skyldes øgede udgifter til uddannelser, som følger af, at flere kommer i uddannelse, når de ikke længere har bekymrende skolefravær, jf. figur 7.

Figur 7: Budgetøkonomisk potentiale (over 10 år) pr. barn/unge der ikke udvikler bekymrende skolefravær, fordelt på aktører

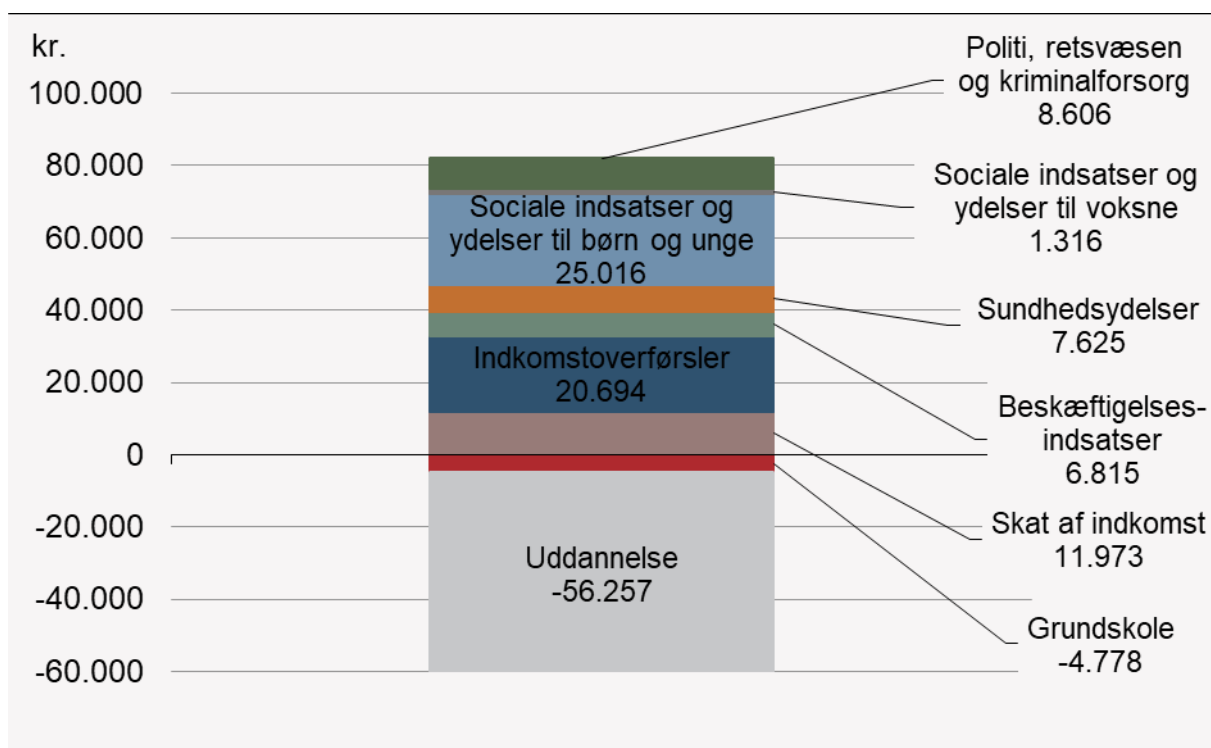

Anm.: Beregningerne er foretaget med udgangspunkt i Den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM). Det budgetøkonomiske potentiale er beregnet i NNV = Nettonutidsværdi over en 10-årig periode. Afrundet til nærmeste hundrede. Opgørelsen er i 2023-prisniveau. Kun de kvalificerede konsekvenser indgår i beregningen.

Kilde: Social- og Boligstyrelsens egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistisk, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, Styrelsen for IT og Læring og Sundhedsdatastyrelsen.

De budgetøkonomiske gevinster drives især af besparelser på sociale indsatser til børn og unge og indkomstoverførsler. Tilsammen udgør disse over halvdelen af de budgetøkonomiske gevinster. Der er også budgetøkonomiske gevinster på en lang række andre områder, fx skat af indkomst, beskæftigelsesindsatser og politi, retsvæsen og kriminalforsorg. Omvendt er der negativ gevinst (øgede udgifter) forbundet med uddannelse, da flere børn og unge kommer i uddannelse og er mere i uddannelse, når de ikke udvikler bekymrende skolefravær, jf. figur 8.

Figur 8: Budgetøkonomisk potentiale (over 10 år) pr. barn/unge der ikke udvikler bekymrende skolefravær, fordelt på hovedområder

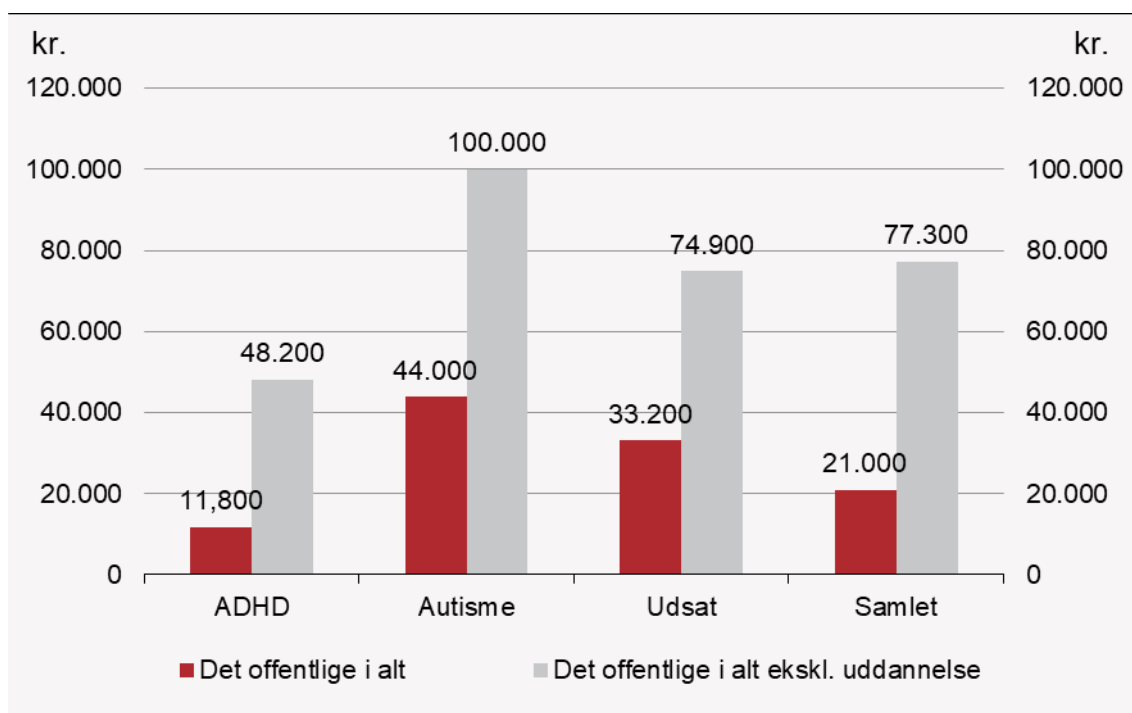

Anm.: Beregningerne er foretaget med udgangspunkt i Den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM). Det budgetøkonomiske potentiale er beregnet i NNV = Nettonutidsværdi over en 10-årig periode. Afrundet til nærmeste hundrede. Opgørelsen er i 2023-prisniveau. Kun de kvalificerede konsekvenser indgår i beregningen. Kun de kvalificerede konsekvenser indgår i beregningen. Konkret indhold i de enkelte kategorier kan ses i SØMs dokumentationsrapport, bilag C.

Kilde: Social- og Boligstyrelsens egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistisk, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, Styrelsen for IT og Læring og Sundhedsdatastyrelsen.

Der er budgetøkonomiske gevinster at hente ved at forebygge bekymrende skolefravær for alle delmålgrupper. Alle delmålgrupper har et positivt resultat for det offentlige samlet set over en 10 årig periode, også når øgede udgifter til uddannelse medregnes. Det budgetøkonomiske potentiale ved at forebygge bekymrende skolefravær er størst for børn og unge med autisme og udsatte børn og unge sammenlignet med alle børn og unge. Børn og unge med autisme er den delmålgruppe, der i størst omfang kommer i uddannelse efter grundskolen, hvis bekymrende skolefravær undgås, jf. figur 9.

Figur 9: Budgetøkonomisk potentiale (over 10 år) pr. barn/unge der ikke udvikler bekymrende skolefravær, fordelt på undermålgrupper

Anm.: Beregningerne er foretaget med udgangspunkt i Den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM). Det budgetøkonomiske potentiale er beregnet i NNV = Nettonutidsværdi over en 10-årig periode. Afrundet til nærmeste hundrede. Opgørelsen er i 2023-prisniveau. Kun de kvalificerede konsekvenser indgår i beregningen. Udsatte svarer til modtagere af forebyggende foranstaltninger eller anbragte.

Kilde: Social- og Boligstyrelsens egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistisk, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, Styrelsen for IT og Læring og Sundhedsdatastyrelsen.

Social- og Boligstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: 72 42 37 00

www.sbst.dk